

Pilsoņu paneļdiskusija par energoefektivitāti

Pirmās sesijas kopsavilkums

[2024. gada 23.-25. februāris]

Energoefektivitātes problēmu un labvēlīgo faktoru apzināšana: nedēļas nogale Briselē kā atskaites punkts

Energoefektivitātei veltītās Eiropas pilsoņu paneldiskusijas pirmā sesija ir noslēgusies. 150 pēc nejausības principa izraudzīti pilsoņi, no kuriem daži bija pavadījuši ceļā teju 24 stundas, pulcējās vienuviet, lai apspriestu energoefektivitātes problēmas un labvēlīgos faktorus un sagatavotos nākamajām divām paneldiskusijas sesijām.

Šai sesijai bija divējāds mērķis: konstatēt galvenās ar energoefektivitāti saistītās problēmas un iespējamos labvēlīgos faktorus. Tā bija sadalīta četros tematiskos blokos:

- I blokā dalībniekiem bija iespēja iepazīties;
- II bloka mērķis bija stiprināt kopīgu izpratni par energosistēmu un savienojumiem tās dažādo dalībnieku starpā;
- III blokā tika apzināti galvenie faktori, kas energoefektivitāti kavē un veicina;
- IV bloka ietvaros tika izraudzīti svarīgākie labvēlīgie faktori un formulētas zināšanu vajadzības nākamajām sesijām.

Dalībnieki iztirzāja dažādus aspektus, tai skaitā finansiālos ierobežojumus, neatbilstošu infrastruktūru un birokrātiskos šķēršļus.

Pirmā sesija: pārskats pa dienām

1. DIENA: plenārsēde

Komisijas priekšsēdētājas vietnieces jautājumos par demokrātiju un demogrāfiju Dubravkas Šuicas ievadvārdi: “Mēs vēlamies dzirdēt jūsu priekšlikumus un esam apņēmības pilni tos arī īstenot.”

Intervija ar Komunikācijas ģenerāldirektorāta (DG COMM) ģenerāldirektori Danu Spinantu un priekšsēdētājas vietnieces Dubravkas Šuicas biroja vadītāju Kolinu Šiklunu.

Eksperti precizēja, ka “energoefektivitāte” nozīmē tāda paša rezultāta sasniegšanu ar mazāku enerģijas daudzumu, kā arī vienkāršos vārdos izskaidroja ar energosistēmas uzbūvi, dalībniekiem un dinamiku saistītus jautājumus.

Tika arī sniegts detalizēts skaidrojums par šīs paneldiskusijas mērķi un uzdevumu – papildināt Eiropas Komisijas darbu pie principa “energoefektivitāte pirmajā vietā” ar konkrētiem ieteikumiem no dalībniekiem.

2. DIENA: darba grupas

Dalībnieki tika sadalīti darba grupās, kurās tika apspriesti ar enerģijas patēriņu un ražošanu saistīti jautājumi, – tas viņiem pavēra iespēju iepazīties tuvāk. Lai būtu vieglāk noteikt galvenās ar energoefektivitāti saistītās problēmas, katra grupa izveidoja vizuālu shēmu, kurā bija attēlota energosistēma, tās dalībnieki un dinamika.

Kad problēmas bija apzinātas, darba grupas apspriešanās un balsošanas ceļā atlasīja galvenos šķēršļus, kas apgrūtina energoefektivitātes sasniegšanu. Debates bagātināja grupu dalībnieku daudzveidība – izskanēja dažādi viedokļi, un sarunas norisinājās vairākās valodās.

3. DIENA: plenārsēde

Pēc ražīgas darba dienas un kokteiļu vakara, kur paneldiskusijas dalībnieki tikās ar Ministru padomes prezidentvalsts Beļģijas rīkotās mākslīgajam intelektam veltītās pilsoņu paneldiskusijas dalībniekiem, pozitīvā gaisotne bija jūtama arī svētdienas plenārsēdē, kurā darba grupu pārstāvji iepazīstināja ar diskusiju laikā apzinātajām galvenajām problēmām. Viens dalībnieks no katras grupas pastāstīja par kādu būtisku šķērslī, kas apgrūtina efektīvas energosistēmas izveidi.

Atgriezeniskā saite plenārsēdes ietvaros

Par darba grupu prezentētajiem šķēršļiem izteicās arī eksperti un citi plenārsēdes dalībnieki. Viņi izvirzīja vairākus argumentus, galveno uzmanību pievēršot trim galvenajām nozarēm, kurās jāpanāk energoefektivitāte, proti, transportam, ēku sektoram un rūpniecībai. Tika atzinīgi novērtēta debašu augstā kvalitāte.

Pirmās sesijas darba kārtība

1. DIENA	
12.30 15.00	Ierašanās, pusdienas un komisāres Dubravkas Šuicas ievadruna
15.00 17.00	Iesildīšanās aktivitāte – iepazīšanās Paneldiskusijas uzdevums: kas, kāpēc un kā? Izpratne par paneldiskusiju Kafijas pauze
17.00 18.45	Zināšanu komitejas sniegtā informācija par energoefektivitāti Gatavošanās apspriedei Pārtraukums
18.45 20.00	Vakariņu bufete <i>Charlemagne</i> ēkā

2. DIENA	
9.00 11.00	I bloks. Tu, es un energoefektivitāte Kafijas pauze
11.00 14.00	II bloks. Energosistēmas un tās dalībnieku kartēšana Pusdienu pārtraukums
14.00 16.00	III bloks. Šķēršļi un labvēlīgie faktori Kafijas pauze
16.00 18.00	IV bloks. Prioritāšu un zināšanu vajadzību noteikšana

Vakarā: tikšanās ar Beļģijas pilsoņu paneldiskusijas dalībniekiem un vakariņas restorānā “Albert Restaurant”, Mont des Arts 28, 1000 Briselē.

3. DIENA	
9.30 9.55	Iepriekšējo dienu novērtējums
9.55 12.05	Viedokļu apmaiņa starp paneldiskusijas dalībniekiem, zināšanu komitejas locekļiem un Eiropas Komisijas ierēdņiem Kafijas pauze
12.05 13.15	Komunikācijas stratēģija un platformas “Hyperfair” prezentācija

Saruna ar Betinu (19 g.) no Igaunijas

Kāpēc piedalāties šajā paneldiskusijā?

“Komisijas locekļi plenārsēdē uzsvēra, ka jaunatne pārstāv nākotni. Lai arī man nepieder ne māja, ne automašīna, ne veļas mašīna, šī informācija man vienalga ir svarīga. Jaunieši var sniegt unikālu ieskatu un pievērst uzmanību mums svarīgiem aspektiem. Mēs domājam arī par nākamajām paudzēm; viss, ko cenšamies panākt, ir arī viņu labā. Mani ļoti interesē, vai mūsu idejas sasniegs Komisiju un vai tās tiks izmantotas. Mūsu darba grupas galvenā tēma bija enerģijas patēriņa pārskatāmība. Ceru, ka šim jautājumam tiks pievērsta uzmanība, jo detalizēta informācija palīdz cilvēkiem pieņemt pārdomātākus lēmumus.”

Ko sagaidāt no nākamās sesijas?

“Energoefektivitāte man ir ļoti svarīga, jo, kā zināms, par klimata pārmaiņām tiek runāts jau sen, taču tas ir sarežģīts jautājums, kuru var būt grūti aptvert. Es novērtēju, ka šī paneldiskusija dod iespēju aplūkot atsevišķus tematus, kā enerģija, mazākās grupās, lai attiecīgo problēmu izpētītu sīkāk. Šī arī ir reta izdevība iesaistīties sarunās ar ekspertiem, kas ir ļoti vērtīgi, bet ne vienmēr iespējams ikdienā (ja neskaita to, ko piedāvā *Google*). Tādējādi tiek nodrošināts, ka mēs, formulējot savus praktiskos ieteikumus Komisijai, neizlaižam svarīgas detaļas.”

Kas jums paliks atmiņā visspilgtāk?

“Šī bija lieliska nedēļas nogale. Man šķiet, ka ļoti noderīga bija vizualizācija ar shēmām, jo tādējādi ikviens var pieslēgties un redzēt problēmas vizuālu atspoguļojumu. Ļoti jauki bija arī tas, ka sestdienas rīta iepazīšanās sesijā mums bija īsumā jāpastāsta par savu kaimiņu, nevis par sevi. Es domāju, ka tas mums palīdzēja veidot savstarpējo saikni un būt atvērtākiem un saprotošākiem citam pret citu. Vēlos pateikties par šo paneldiskusiju, jo arī universitātē mēs runājam par iedzīvotāju iesaistīšanu demokrātijas veidošanā, un ir patīkami redzēt, ka tas notiek ne tikai teorijā, bet arī praksē.”

Plenārsēdē pieaicinātie eksperti

Yves Marignac, asociācijas “négaWatt” enerģētikas eksperts un vecākais padomnieks, Francija

Arianna Vitali Roscini, Enerģijas taupīšanas koalīcijas ģenerālsekretāre, Itālija

Camille Defard, Žaka Delora vārdā nosauktā enerģētikas centra vadītāja, Francija

Claudia Canevari, Eiropas Komisijas Enerģētikas ģenerāldirektorāta nodaļas “Energoefektivitāte: politika un finansējums” vadītāja

Jan Rosenow, Regulatīvās palīdzības projekta Eiropas programmu direktors, Vācija

Claire Roumet, asociācija “Energy Cities”, ES politika un stratēģiskās partnerības, Francija

Reinhard Six, neatkarīgs eksperts,
energoefektivitātes finansēšanas jomas
speciālists, Vācija

Divu ekspertu paustie viedokļi

Camille Defard

“ES rīcībā ir tehniski rīki, ar kuriem apmācīt dalībvalstis un atbildēt uz to jautājumiem. Energoefektivitāte prasa vērienīgas investīcijas, bet ne visām dalībvalstīm ir vienādas iespējas ieguldīt. Šim nolūkam ir pieejams Eiropas finansējums, jo īpaši no Eiropas atveseļošanas plāna, kas tika izveidots pēc Covid-19 krīzes, lai izlīdzinātu dalībvalstu iespējas piemērot šos obligātos noteikumus.”

Claudia Canevari

“Enerģētika ir viena no dalītas kompetences politikas jomām, proti, par to atbild gan ES, gan dalībvalstis. Dalībvalstis var pieņemt tiesību aktus valsts līmenī. Eiropas Savienība pieņem direktīvas, kas valstu likumdevējiem ir jātransponē un līdz ar to arī jāpielāgo. Eiropas Komisija nāk klajā ar priekšlikumiem enerģētikas politikas jomā, bet leģislatīvos lēmumus pieņem Eiropas Parlaments un Ministru padome. Pirmā Energoefektivitātes direktīva tika pieņemta 2012. gadā un pārskatīta 2018. un 2023. gadā, lai pielāgotu to klimata mērķiem. Šī direktīva attiecas uz visām ekonomikas nozarēm, tai skaitā uz ēkām, rūpniecību un publisko sektoru...”

[Spiediet šeit, lai skatītu piektdienas plenārsesijas ierakstu.](#)

[Spiediet šeit, lai skatītu svētdienas plenārsesijas ierakstu.](#)

Svarīgākās atziņas no Pilsoņu iesaistes platformas

“Jāierobežo vai jāaizliedz blīvi apdzīvotās pilsētu teritorijās izmantot smagākus, lielākus apvidus automobiļus ar lielu degvielas patēriņu.”

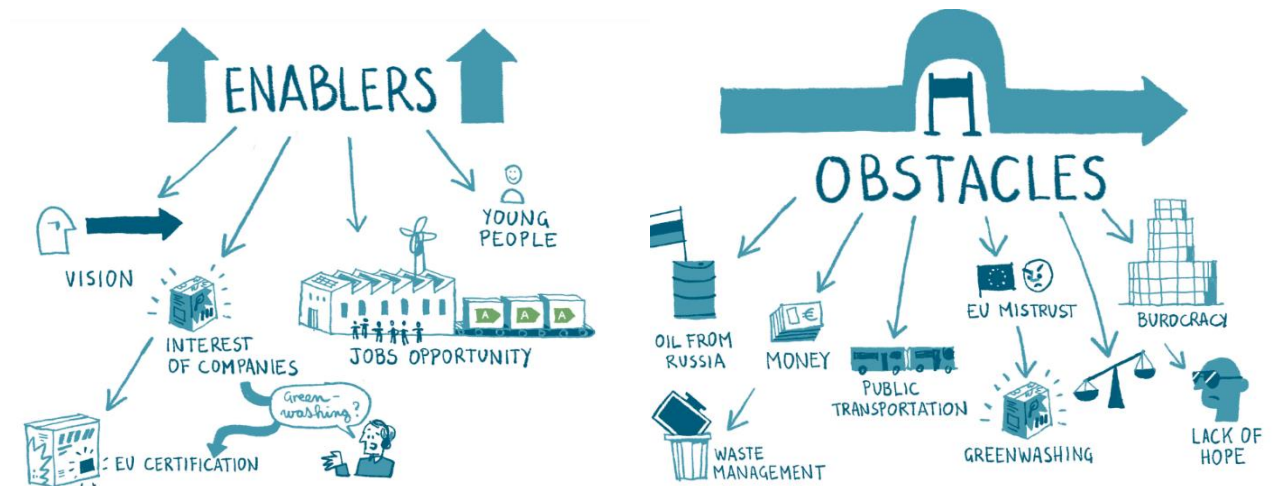
“Mums vietējā, valsts un Eiropas līmenī ir vajadzīgas atklātas un cieņpilnas debates par to, kā šos mērķus sasniegt, nevienu neatstājot novārtā.”

“Jāsamazina automobiļu satiksme, izveidojot gājējiem draudzīgākas un mierīgākas ielas un publiskas vietas, un krasi jāsamazina betona izmantošana pilsētu ielās un teritorijās. Tā vietā jāsej zāle un jāstāda koki, lai mazinātu pilsētu sasilšanu un atkarību no dzesēšanas ierīcēm, jo īpaši vasarā.”

“Jāievieš obligāti viedie skaitītāji. Vecie enerģijas skaitītāji uzrāda tikai nakts un dienas tarifus. Jaunie viedie skaitītāji var uzrādīt konkrētā brīža enerģijas tarifu/cenu, lai patērētāji būtu informēti par to, kad elektroenerģijas izmantošana ir dārga vai lēta. Tam teorētiski vajadzētu izlīdzināt pieprasījuma līkni un tādējādi samazināt atkarību no spēkstacijām, kas apmierina pastiprināto

Ieskatieties Pilsoņu iesaistes platformā

Nedēļas nogale no ilustratora skatupunkta

Silvēns Mazā (*Sylvain Mazas*) vizualizēja diskusiju procesu grafiskos attēlos. Augstāk redzamajā ilustrācijā atspoguļota plenārsēdes norise. Šādi vizuāli saistoši elementi pozitīvi ietekmē sesijas dinamiku.

Atgādinājums: visu trīs sesiju mērķi

- **Pirmā sesija (2024. gada 23.-25. februāris):** iedzīvotāju pieredze energoefektivitātes jomā un izpratne par galvenajām problēmām, kas ietekmē visu energosistēmu
- **Otrā sesija (2024. gada 15.-17. marts):** pāreja no problēmām uz risinājumiem
- **Trešā sesija (2024. gada 12.-14. aprīlis):** ieteikumu apkopošana, apspriešana un apstiprināšana